

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Ректор Уманського державного
педагогічного університету
імені Павла Тичини
професор О. І. Безлюдний
” *Безлюдний* 2021 р.

ВИСНОВОК
фахового семінару
з попередньої експертизи дисертації
за спеціальністю 231 Соціальна робота
кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
факультету соціальної та психологічної освіти
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини
від 15 вересня 2021 р.

Присутні:

1. Албул Ірина Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
2. Коляда Наталія Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
3. Кочубей Тетяна Дмитрівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
4. Кравченко Оксана Олексіївна – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету соціальної та психологічної освіти, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
5. Клименко Юлія Анатоліївна – доктор педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
6. Чирва Галина Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач відділу аспірантури та докторантури;
7. Балдинюк Олена Дмитрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
8. Ревнюк Наталія Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, проректор з гуманітарних питань, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;

9. Бондаренко Галина Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
 10. Полєхїна Вікторїя Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
 11. Шевчук Оксана Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
 12. Росенко Світлана Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
 13. Підвальна Юлія Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
 14. Ісаченко Вікторїя Павлівна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
 15. Коляда Тетяна Василівна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
 16. Бойко Ольга Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
 17. Карпич Ірина Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
 18. Матрос Ольга Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
 19. Войтовська Алла Іванівна – доктор філософії, викладач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
 20. Левченко Наталїя Володимирівна – кандидат педагогічних наук, докторант, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
 21. Моргаї Лїлія Анатолївна – доктор філософії, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
 22. Скочко Максим Олександрович – доктор філософії з соціальної роботи, старший викладач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
 23. Полїщук Олена Романівна – аспірант кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
 24. Ткачук Юлія Василівна – аспірант кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
 25. Песоцька Юлія Юрїївна – аспірант кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи.
- Серед присутніх – 4 доктора педагогічних наук.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Дисертаційна робота Жеребко Інни Анатоліївни «Організаційно-змістові засади надання соціальних послуг людям з інвалідністю засобами інклюзивного туризму» відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 р. (зарєєстрованого в Міністерстві юстиції України від 03 лютого 2017 р. за № 155/30023) та пп. 9–15 «Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України «Про присудження ступеня доктора філософії» від 6 березня 2019 р. № 167 (назва Постанови із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 608 від 09.06.2021; із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 979 від 21.10.2020, № 608 від 09.06.2021).

Дослідження є складовою наукової теми «Актуальні проблеми соціально педагогічної теорії та практики» (державний реєстраційний номер 0111U007547) та держбюджетної теми «Соціально-психологічна реабілітація дітей та молоді з особливими освітніми потребами засобами інклюзивного туризму» (державний реєстраційний номер: 0119U103978), які розробляють науковці кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Тему дисертації затверджено Вченою радою Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (протокол № 14 від 28 травня 2019 року).

Наукова новизна дослідження одержаних результатів полягає в тому, що:

– *уперше* на основі теоретичного обґрунтування проблеми дослідження з'ясовано організаційно-змістові засади надання соціальних послуг людям з інвалідністю засобами інклюзивного туризму: *організаційні* (наявність нормативно-правових актів та їх дотримання; використання накопиченого досвіду впровадження інноваційних заходів з розвитку надання соціальних послуг людям з інвалідністю засобами інклюзивного туризму; залучення до процесу надання соціальних послуг недержавного сектору соціального обслуговування, а саме громадських об'єднань); *змістові* (підготовка майбутніх фахівців до надання соціальних послуг інклюзивного туризму; створення спеціалізованих відділень інклюзивного туризму у закладах соціальної сфери на місцевому рівні; розробка і затвердження Державного стандарту соціальної послуги з інклюзивного туризму; активне залучення людей з інвалідністю до туристично-інклюзивних маршрутів);

– визначено поняття інклюзивний туризм як інноваційну комплексну соціальну послугу для людей з інвалідністю, що спрямована на надання допомоги у відновленні оптимального фізичного, інтелектуального і соціального рівня життєдіяльності, компенсації порушених або втрачених функцій організму, профілактику, подолання, або мінімізацію складних життєвих обставин людям з інвалідністю, з метою сприяння їхньої інтеграції

в суспільство, соціальної адаптації, забезпечення всіма необхідними засобами реабілітації на основі медичних, психологічних, педагогічних, фізичних, професійних, трудових, фізкультурно-спортивних та соціально-побутових заходів, адаптованих до інклюзивного туризму людей з інвалідністю;

– проаналізовано основні нормативно-правові документи, що регулюють процес надання соціальних послуг людям з інвалідністю засобами інклюзивного туризму за чотирима напрямками: соціальний захист, соціальне обслуговування, реабілітація, туризм;

– розроблено та апробовано структурно-функційну модель надання соціальних послуг людям з інвалідністю засобами інклюзивного туризму, що передбачає суб'єкт-суб'єктний підхід та складається з таких елементів: мета, завдання, принципи, функції, технології діяльності, види реабілітації людей з інвалідністю, моніторинг та аналіз отриманих результатів;

– *уточнено* сутність ключових понять дослідження («інклюзивний туризм», «соціальні послуги», «соціальне обслуговування», «соціальний захист», «вразливі категорії населення», «реабілітація людей з інвалідністю»);

– *дістали подальшого розвитку* вивчення історичного аспекту становлення системи надання соціальних послуг людям з інвалідністю.

Практичне значення дослідження полягає в можливості застосування наукових положень і висновків дослідження для покращення і підвищення якості надання соціальних послуг у сфері інклюзивного туризму, а також у системі підвищення професійної кваліфікації соціальних працівників.

Зокрема у діяльності Центру соціально-освітньої інтеграції та інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму «Без бар'єрів» на базі факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини з метою створення сприятливого інклюзивного освітнього середовища. Під час розробки та впровадженні наукових проєктів спрямованих на популяризацію та розвиток інклюзивного туризму та створення безбар'єрного середовища для дітей, молоді та дорослих людей з інвалідністю.

Водночас результати дослідження зорієнтовані на розробку конкретних заходів реалізації нормативно-правового механізму організаційно-змістових засад надання соціальних послуг у сфері інклюзивного туризму, зокрема у напрямі покращення умов життєдіяльності та рівня надання соціальних послуг людям з інвалідністю.

Матеріали дослідження можуть бути використані в лекційних курсах, практичних та семінарських заняттях зі спеціальності «Соціальна робота» у закладах освіти I–IV рівнів акредитації.

Відомості про повноту відображення результатів дослідження в публікаціях. Основні положення й результати дисертаційного дослідження викладено у 26 (21 одноосібній) публікаціях автора, із яких 7 висвітлюють основні наукові результати дисертації (з них 4 – у наукових фахових виданнях України, 3 – у зарубіжних наукових періодичних виданнях), 13 –

апробаційного характеру, 6 – додатково відображають наукові результати дисертації.

Особистий внесок автора. У публікації «Становлення системи надання соціальних послуг в Україні» (у співавторстві з О. О. Кравченко, 2019) проаналізовано особливості розвитку соціальних послуг на території України (0,06 друк. арк.). У роботі «Соціальні послуги самотнім матерям в Україні» (у співавторстві з О. О. Кравченко, 2019) проаналізовано нормативно-правову базу соціального захисту самотніх жінок з дітьми (0,06 друк. арк.). У публікації «Мистецтво змінює життя: досвід роботи Міжнародного художнього симпозиуму-плєнеру осіб з інвалідністю «Мистецтво без обмежень» (у співавторстві з О. О. Кравченко, 2020) досліджено вплив мистецько-реабілітаційних заходів на особистість людини з інвалідністю, зокрема в поєднанні з інклюзивним туризмом (0,27 друк. арк.). У роботі «The social service delivery system for people with disabilities: a historical perspective» (у співавторстві з О. І. Безлюдним, 2020) розглянуто та описано історичні етапи становлення системи надання соціальних послуг; відображено розвиток суспільних відносин та розв'язання проблем, які виникали під час становлення цієї системи надання соціальних послуг (0,64 друк. арк.). У праці «Rehabilitation for People with Disabilities by Means of Art: Example of the International Art Symposium-Plenary of People with Disabilities» (у співавторстві з О. О. Кравченко та М. О. Скочко, 2021) висвітлено реабілітаційний вплив мистецтва на людей з інвалідністю, різні прояви творчості та можливість поєднання їх з іншими видами реабілітації (0,12 друк. арк.).

Апробація результатів дисертації. Основні положення та результати дисертаційного дослідження обговорено та оприлюднено у вигляді доповідей на науково-практичних конференціях та семінарах:

міжнародних – «Соціологія та соціальна робота в умовах національних та регіональних викликів» (м. Ужгород, 2019), «Актуальні дослідження в соціальній сфері» (м. Одеса 2019), «Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки» (м. Рівне, 2020), «Наука, освіта, суспільство очима молодих» (м. Рівне, 2020), «Надання соціальних послуг в умовах децентралізації: проблеми та перспективи (м. Ужгород, 2020), «Інклюзивне освітнє середовище: проблеми, перспективи та кращі практики» (м. Київ, 2020), «Інновації партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту в умовах інклюзії та прагматичної реабілітації соціуму» (м. Кам'янець-Подільський, 2021);

всєукраїнських – «Актуальні питання професійного розвитку та становлення майбутнього фахівця в сучасних умовах» (м. Умань, 2019), «Ціннісні орієнтири в мистецькому просторі – індивід і соціальний контекст» (м. Харків, 2020), «Актуальні проблеми підготовки фахівців соціальної сфери» (м. Умань, 2020), «Актуальні соціально-філософські проблеми сучасності» (м. Умань, 2020), «Наука, освіта, молодь» (м. Умань, 2021),

«Профорієнтація серед учнівської молоді в умовах інклюзивної освіти» (м. Умань, 2021), «Антидискримінаційний підхід до роботи з дітьми та молоддю в середовищі закладів освіти та соціальної сфери» (м. Харків, 2021 р.), «Технології забезпечення роботи практичного психолога з дітьми з особливими освітніми потребами» (м. Київ, 2021);

регіональних – «Фестиваль освітніх інновацій: Нова українська школа» (м. Умань, 2020 р.), «Каністерапія як інноваційний напрям реабілітації людей з інвалідністю» (м. Умань, 2020 р.), «Соціальна інклюзія дистанційного освітнього процесу» (м. Умань, 2021), «Громадські організації людей з інвалідністю крізь призму надання соціальних послуг» (м. Умань, 2021).

Результати дослідження обговорено на засіданнях кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (2019-2021 рр.).

Упровадження результатів дослідження. Результати дослідження впроваджено в роботу Громадської організації «Канівська організація осіб з інвалідністю «Відродження» (довідка № 58 від 03.08.2021 р.), Уманської територіальної первинної виробничої організації «Українське товариство сліпих» (УТОС) (довідка № 26 від 22.07.2021 р.), в освітній процес Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (довідка № 1267/01 від 12.08.2021 р.), Відокремленого структурного підрозділу «Педагогічний фаховий коледж Львівського національного університету імені Івана Франка» (довідка № 98 від 30.08.2021 р.) Державного університету «Одеська Політехніка» (довідка № 1852/138-07 від 03.09.2021 р).

Наукові праці, у яких опубліковано основні наукові результати дисертації

1. Молоченко І. А. Соціальне обслуговування людей з інвалідністю за кордоном: кращий досвід і можливості його впровадження в Україні. *Науковий журнал «Інноваційна педагогіка»*. 2020. Вип. 20. Т. 1. С. 145–148.
2. Кравченко О.О., Молоченко І.А. Мистецтво змінює життя: досвід роботи Міжнародного художнього симпозіуму-плєнері осіб з інвалідністю «Мистецтво без обмежень». *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2020. Вип. 2(5). С. 76–83.
3. Молоченко І. А. Нормативно-правове забезпечення життєдіяльності людей з інвалідністю в Україні. *Науковий вісник ужгородського університету, Серія «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2021. Вип. 1(48). С. 280–283.
4. Жеребко І. Можливості впровадження соціальної послуги інклюзивного туризму в Україні. *Social Work and Education*. 2021. Том 8 №2. С. 175–189.

Статті в наукових виданнях інших держав

5. Bezliudnyi O., Molochenko I. The social service delivery system for people with disabilities: a historical perspective. *Current issues of inclusive tourism introduction in Ukraine and other countries*. Poznan: UniKS Press, 2020. P. 5–35.
6. Zherebko, Inna. Model of Social-Psychological Rehabilitation of People with Disabilities by Inclusive Tourism. *Social and Human Sciences. Polish-Ukrainian scientific journal*, 2021. 02 (30). URL: https://issn2391-4164.blogspot.com/p/23_15.html
7. Oksana Kravchenko, Inna Molochenko, and Maksym Skochko Rehabilitation for People with Disabilities by Means of Art: Example of the International Art Symposium-Plenary of People with Disabilities. *The Author(s), under exclusive license to Springer Nature Switzerland AG 2021 J. Kalra et al. (Eds.): AHFE 2021, LNNS 263*. 2021. P. 313–319. (Scopus)

Опубліковані праці апробаційного характеру

8. Кравченко О.О., Молоченко І. А. Становлення системи надання соціальних послуг в Україні. *Соціологія та соціальна робота в умовах національних та регіональних викликів. Міжнародна науково-практична конференція: тези доповідей* (Ужгород, 27 вересня 2019 р.). Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2019. С. 54–56
9. Молоченко І. А. Надання соціальних послуг людям з інвалідністю в період реформ імператриці Марії. *Актуальні питання професійного розвитку та становлення майбутнього фахівця в сучасних умовах: Всеукраїнська науково-практична конференція, тези доповідей* (Умань, 29 жовтня 2019 р.). Умань: Візаві, 2019. С. 53–55.
10. Кравченко О.О., Молоченко І. А. Соціальні послуги самотнім матерям в Україні. *Актуальні дослідження в соціальній сфері: Чотирнадцята міжнародна науково-практична конференція: тези доповідей* (Одеса, 18 листопада 2019 р.). Одеса: ФОП Бондаренко М. О., 2019. С. 82 – 84.
11. Молоченко І.А. Зарубіжний досвід соціальної реабілітації людей з інвалідністю засобами інклюзивного туризму. *«Ціннісні орієнтири в мистецькому просторі – індивід і соціальний контекст»: Всеукраїнська наукова конференція з міжнародною участю* (Харків, 9 квітня 2020 р.). Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2020. С. 62.
12. Молоченко І.А. Зарубіжний досвід соціальної реабілітації людей з інвалідністю засобами інклюзивного туризму. *Актуальні проблеми підготовки фахівців соціальної сфери: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції* (Умань, 21 квітня 2020 р.). Умань: Візаві, 2020. С. 75–77.

13. Молоченко І.А. Інклюзивний туризм як універсальний засіб реабілітації людей з інвалідністю. *«Наука, освіта, молодь»*: матеріали XIV Всеукраїнської наук. конф. студентів та молодих науковців (Умань, 28 квітня 2021 р.). Умань: Візаві, 2021. Ч. 2. С. 35–38

14. Молоченко І.А. Можливості інформаційної доступності для людей з інвалідністю. *Міжнародна науково-практична конференція молодих науковців, аспірантів і здобувачів вищої освіти «Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки»* (Рівне, 21-22 травня 2020 р.). Рівне: НУВГП, 2020. Ч. 2. С. 193–197.

15. Молоченко І.А. Роль «третього сектору» у наданні соціальних послуг людям з інвалідністю. *Наука, Освіта, Суспільство Очима Молодих*: Матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих науковців (Рівне, 26 травня 2020 р.). Рівне: РДГУ, 2020. С. 271–272.

16. Молоченко І.А. Надання соціальних послуг в умовах пандемії. *Надання соціальних послуг в умовах децентралізації: проблеми та перспективи*: Матеріали доповідей та повідомлень Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 25 вересня 2020 р.). Ужгород: ФОП Роман О.І., 2020. С. 68.

17. Молоченко І.А. Особливості працевлаштування здобувачів вищої освіти за нозологіями. *«Інклюзивне освітнє середовище: проблеми, перспективи та кращі практики»*: матеріали XX Міжнародної науково-практичної конференції: тези доповідей (Київ 18-19 листопада 2020 р.). Київ: Університет «Україна», 2020. Ч. 2. С. 79-82.

18. Молоченко І.А. Реабілітаційні можливості для людей з інвалідністю під час інклюзивного туризму. *«Актуальні соціально-філософські проблеми сучасності»*: матеріали XIII Всеукраїнської студентської наукової конференції (Умань, 26 листопада 2020 р.). Умань: ВПЦ «Візаві», 2020. С. 84–87.

19. Молоченко І.А. Інклюзивне навчання в контексті соціальних послуг. *Профорієнтація серед учнівської молоді в умовах інклюзивної освіти*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Умань, 14 квітня 2021 р.) Умань : ВІЗАВІ, 2021. С. 80-82.

20. Молоченко І.А. Організація та проведення інклюзивних турів для людей з інвалідністю. *«Інновації партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту в умовах інклюзії та прагматичної реабілітації соціуму»*: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Ка'янець-Подільський, 27-28 травня 2021 р.). Кам'янець-Подільський:

Подільський спеціальний навчально-реабілітаційний соціально-економічний коледж, 2021. С. 335–339.

**Опубліковані праці, які додатково відображають
наукові результати дисертації**

21. Молоченко І.А. Роль громадських організацій у наданні соціальних послуг людям з інвалідністю. *Психологічний супровід та соціально-педагогічна робота в закладі освіти: теорія та практика* : колект. монографія. Умань, 2020. С. 234-241

22. Молоченко Інна. Зарубіжний досвід соціального обслуговування людей з інвалідністю. *Актуальні проблеми соціальної роботи: теорія і практика* : колективна монографія. Умань, 2020. С. 158-180.

23. Молоченко І.А. Музеї. *Історико-культурні, природно-заповідні та лікувально-оздоровчі об'єкти Черкащини крізь призму інклюзивного туризму* : довідник. Умань, 2020. С. 58-115.

24. Молоченко І.А. Вади по зору. *Доступність об'єктів соціокультурної інфраструктури для дітей та молоді з особливими освітніми потребами* : навчально-методичний довідник. Умань, 2020. С. 41-71.

25. Молоченко І.А. Особливості роботи з дітьми з порушенням слуху в умовах інклюзивного оздоровчого табору. Особливості роботи з дітьми з порушенням зору в умовах інклюзивного оздоровчого табору. *Інклюзивний оздоровчий літній табір*: навч.-метод. довідник. Київ, 2021. С. 87-109.

26. Молоченко І.А. Ігри для дітей з вадами зору. *Ігри для дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного туризму*: навч.-метод довідник. Київ, 2021. С. 17-38.

Рекомендації дисертації до захисту з урахуванням наукової зрілості пошукувача.

Дисертаційна робота Жеребко Інни Анатоліївни «Організаційно-змістові засади надання соціальних послуг людям з інвалідністю засобами інклюзивного туризму» відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 р. (zareestrovano в Міністерстві юстиції України від 03 лютого 2017 р. за № 155/30023) та пп. 9–15 «Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України «Про присудження ступеня доктора філософії» від 6 березня 2019 р. № 167 (назва Постанови із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 608 від 09.06.2021; із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 979 від 21.10.2020, № 608 від 09.06.2021).

З урахуванням цього кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини рекомендує завершене самостійне дослідження Жеребка Інни Анатоліївни «Організаційно-змістові засади надання соціальних послуг людям з інвалідністю засобами інклюзивного туризму» до захисту у спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 231 Соціальна робота.

Ухвалили: за результатами голосування (за – 21, проти – немає, утримались – немає) рекомендувати дисертаційне дослідження Жеребка Інни Анатоліївни «Організаційно-змістові засади надання соціальних послуг людям з інвалідністю засобами інклюзивного туризму» до захисту у спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 231 Соціальна робота.

Декан факультету
соціальної та психологічної освіти,
доктор педагогічних наук, професор

О. О. Кравченко

Головуючий
завідувач кафедри соціальної педагогіки
та соціальної роботи,
кандидат педагогічних наук, доцент

І. В. Албул

Секретар
кандидат педагогічних наук, доцент

О. М. Шевчук

ОСОБИСТИЙ ПІДПИС	Кравченко О.О.
Завідувач канцелярії	УДПУ
Шевчук І.В.	Шевчук І.В.
« 15 »	09 2001 р.